



พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็น
โรคหลอดเลือดสมอง อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร

**Health Promotion Behavior of Stroke Risk Population Group in Thung Tako District,
Chumphon Province**

สุภา เกตุสถิตย์

Supa Katsathit

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Science Program Thesis in Public Health

Phetchaburi Rajabhat University

2554

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดสมอง
 อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร
ผู้วิจัย นางสาว เกตุสถิตย์
สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.บุษราคัม ทรัพย์อุดมผล)

.....กรรมการ
(ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.อัจฉรา อ่วมเครือ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช เพื่อกบ่าว)
 บัณฑิตศึกษา
ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดสมอง
อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ผู้วิจัย นางสาวเกตุสฤติย์ สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง 2) ศึกษาระดับความเชื่อกับทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพ การรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรค 3) ศึกษาระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 4) เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรคและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ความเชื่อกับทัศนคติ การรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรค กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดสมอง ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรคที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร สุ่มตัวอย่าง อย่างมีระบบ ได้กลุ่มตัวอย่าง 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสัมภาษณ์ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แนวทางสัมภาษณ์ สติธิที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 7.45 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่าประชาชนที่ป่วยเป็นโรคนี้มีความเชื่อว่าโรคหลอดเลือดสมองเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
2. ความเชื่อ ทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพ การรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรค โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน
3. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม อยู่ในระดับสูง ในรายด้านพบว่าการบริโภคอาหาร การจัดการความเครียดและการพักผ่อนอยู่ในระดับสูง ส่วนการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง
4. ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรค กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ พบว่าเพศ สถานภาพสมรส การสูบบุหรี่ การดื่มสุรามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพ การรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรค กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ พบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Thesis Title : Health Promotion Behavior of Stroke Risk Population Group in Thung Tako District, Chumphon Province **Researcher :** Mrs.Supa Katsathit **Major :** Public Health **Year :** 2011

Abstract

The purposes of this study were to : 1) determine level of knowledge on strokes disease of people 2) examine level of belief and attitude on health and perception on health and disease 3) determine level of health promoting behavior of the people 4) compare health promotion behavior of the people based on their different personal status and 5) examine relationship between knowledge on strokes disease and belief and attitudes on health and relationship between perception on health and disease and health promotion behavior of people who were at risk on strokes disease. People living in Thung Tako district who had age over 35 and were at risk on strokes disease were the target group of this study. The samples were 344 people randomly selected. A questionnaire and an interview were used for data collection. The data were analyzed with statistical methods to determine frequency, percentage, standard deviation. The hypotheses were tested with t-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were as follows :

1. Knowledge on strokes disease of people in Toong Tako district in Chumphon province was at a moderate level. The people believed that strokes disease occurred by nature.
2. The belief and attitude on health and perception on health and disease of the people on the whole as well as individual aspects was at a high level.
3. The health promotion behavior of the people was on the whole at a high level in terms of food consumption, handling with stress and relaxation, and exercising respectively.
4. The people who had different gender, smoking, and consuming alcoholic drinks had different health promotion behavior significantly at 0.01 level. People who had different marital status had different health promoting behavior significantly at 0.05 level.
5. Knowledge on strokes disease was related to belief and attitudes on health and perception on health and disease was related to health promotion behavior of the people who were at risk on strokes disease significantly at 0.05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร.วิวัฒน์ วรวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.บุษราคัม ทรัพย์อุดมผล ประธานกรรมการสอบ และ ดร.อัจฉรา อ่วมเครือ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาให้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ประกาศ จิตตาศิรินิวัตร์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชุมพร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร นายอวยชัย สุขแก้ว นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร นางธีรวัลย์ แสงสุวรรณ นักวิชาการชำนาญการพิเศษ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ อนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถามและกรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณประชาชนกลุ่มตัวอย่างในอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อคุณบิดา มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีอาจะบุญนามได้ทั้งหมด ที่กรุณาให้กำลังใจช่วยเหลือและให้การส่งเสริมสนับสนุนด้วยดีตลอดมา จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุภา เกตุสถิตย์

มกราคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(11)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ.....	17
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....	25
ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือในการวิจัย.....	49
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	51

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิจัย.....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	62
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรค..	62
ตอนที่ 2 ปัจจัยการส่งเสริมสุขภาพ.....	65
ตอนที่ 3 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงด้านการบริโภค	
อาหารการออกกำลังกาย การจัดการความเครียดและการพักผ่อน....	73
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน.....	76
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	85
การอภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	98
ประวัติผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การแบ่งระดับความดันโลหิต.....	29
2.2 จำนวนและอัตราป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ตำบลทุ่งตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.	41
3.1 การคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนชายต่อหญิงในแต่ละหมู่บ้านตำบล ทุ่งตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.....	47
3.2 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย.....	48
3.3 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability).....	51
4.1 จำนวน ร้อยละ ของประชาชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	62
4.2 จำนวน ร้อยละ ของประชาชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกตามปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรค.....	64
4.3 จำนวน ร้อยละ คำตอบถูกและคำตอบผิด คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือด สมองของประชาชนกลุ่มเสี่ยง อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร จำแนกรายชื่อ.....	65
4.4 จำนวน ร้อยละ ความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองของประชาชนกลุ่มเสี่ยง.....	66
4.5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพของ ประชาชนกลุ่มเสี่ยงจำแนกเป็นรายชื่อ.....	66
4.6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับ สุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงโดยรวม.....	68
4.7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความการรับรู้ความเสี่ยง ต่อการเป็นโรคของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโรค จำแนกเป็นรายชื่อ.....	68
4.8 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ความรุนแรงต่อการเป็น โรคของประชาชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกเป็นรายชื่อ.....	69
4.9 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความการรับรู้ประโยชน์ การส่งเสริมสุขภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	70
4.10 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้อุปสรรคการส่งเสริม สุขภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	71
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยง โดยรวม.....	72

4.12	คำร้อยละ คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการบริโภคอาหารของประชาชน กลุ่มเสี่ยง อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร.....	73
4.13	คำร้อยละ คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพฤติกรรมการออกกำลังกายของ ประชาชนกลุ่มเสี่ยง.....	74
4.14	คำร้อยละ คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพฤติกรรมจัดการความเครียด และการพักผ่อน.....	75
4.15	คำร้อยละ คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จำแนกเป็น โดยรวมและรายด้าน.....	76
4.16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยง จำแนก ตามเพศ.....	77
4.17	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยงจำแนกตามอายุ.....	77
4.18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จำแนก ตามอายุ.....	78
4.19	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยงอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	78
4.20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ ประชาชนกลุ่มเสี่ยงจำแนกตามระดับการศึกษา.....	79
4.21	การเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยง อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพรกับสถานภาพสมรส.....	79
4.22	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยงอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร จำแนกตามอาชีพ.....	80
4.23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ ประชาชนกลุ่มเสี่ยงจำแนกตามอาชีพ.....	80
4.24	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยงจำแนกตาม รายได้ของครอบครัวต่อปี.....	81
4.25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ ประชาชนกลุ่มเสี่ยงจำแนกตาม รายได้ของต่อปี.....	81
4.26	เปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยงกับภาวะอ้วนลงพุง.....	82

4.27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยง อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร จำแนกตามประวัติการเจ็บป่วย.....	82
4.28	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มเสี่ยง อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร กับการสูบบุหรี่	82
4.29	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของประชาชน กลุ่มเสี่ยงกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์.....	83
4.30	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพ ของประชาชนกลุ่มเสี่ยง ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน	83

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7